

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

TANÁCS

**Az Európai Unió Tanácsa és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által
elfogadott állásfoglalás az európai fogyatékosügyről**

(2010/C 316/01)

Az Európai Unió Tanácsa és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői,

FIGYELEMBE VÉVE:

1. az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkét, amely kimondja, hogy az Unió többek között az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság és az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul, és hogy ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában;
2. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikkét, amely értelmében a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően megfelelő intézkedéseket tehet a – többek között a fogyatékoságon alapuló – megkülönböztetés leküzdésére;
3. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 10. cikkét, amelynek értelmében politikai és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió küzd mindenfajta – többek között a fogyatékoságon alapuló – megkülönböztetés ellen;
4. az Európai Unió Alapjogi Chartáját⁽¹⁾, amely újjal megerősíti a megkülönböztetés tilalmát, valamint a fogyatékosággal élő személyek integrációjának elvét;
5. az ENSZ Közgyűlése által 2006. december 13-án elfogadott, a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt⁽²⁾ (a továbbiakban: az ENSZ-egyezmény) és az ahhoz kapcsolódó fakultatív jegyzőkönyvet;
6. a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek az Európai Közösség által történő megkötéséről szóló, 2009. november 26-i tanácsi határozatot⁽³⁾, beleértve a határozat mellékletének az egyezmény hatálya alá tartozó kérdésekkel kapcsolatos közösségi jogi aktusokat felsoroló függelékét is. E jogi aktusok közé tartozik többek között a 2000/78/EK tanácsi irányelv⁽⁴⁾, valamint az 1083/2006/EK tanácsi rendelet⁽⁵⁾, az 1107/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁶⁾ és az 1371/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁷⁾;
7. a fogyatékosággal élők európai évét követő lépésekről szóló, 2003. decemberi tanácsi következtetéseket⁽⁸⁾, valamint az Európai Bizottság 2003–2010-es fogyatékosügyei cselekvési tervét⁽⁹⁾;
8. a fogyatékoságról és a fejlesztésről szóló, 2006. január 19-i európai parlamenti állásfoglalást⁽¹⁰⁾;
9. a fogyatékosügyért felelős miniszterek két informális ülését, melyeket a német elnökség alatt 2007. június 11-én, illetve a szlovén elnökség alatt 2008. május 22-én rendeztek meg, ahol a miniszterek az ENSZ-egyezmény végrehajtására és annak a fogyatékosügyei cselekvési terv prioritásai közé történő felvételére összpontosítottak, továbbá elismerték a tagállamok és az Európai Unió közötti együttműködés fontosságát annak érdekében, hogy megerősídhessen a fogyatékoság emberi jogokon alapuló megközelítése;

⁽³⁾ HL L 23., 2010.1.27., 35. o.

⁽⁴⁾ HL L 303., 2000.12.2., 16. o.

⁽⁵⁾ HL L 210., 2006.7.31., 25. o.

⁽⁶⁾ HL L 204., 2006.7.26., 1. o.

⁽⁷⁾ HL L 315., 2007.12.3., 14. o.

⁽⁸⁾ 15206/03 + COR 1.

⁽⁹⁾ COM(2003) 650 végleges.

⁽¹⁰⁾ HL C 287E., 2006.11.24., 336. o.

⁽¹⁾ HL C 364., 2000.12.18., 1. o.

⁽²⁾ <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>

10. a fogyatékosügyért felelős miniszterek harmadik informális ülésének elnökségi következtetéseit és a spanyol elnökség által 2010. május 19–21-én a fogyatékossgal élők érdekében megrendezett, a fogyatékossgal és személyes önállósággal foglalkozó konferenciát. A miniszterek és a konferencia résztvevői áttekintették az ENSZ-egyezmény végrehajtásának állását, megerősítve a fogyatékossgal emberi jogokon alapuló megközelítését, valamint hangsúlyozták a tagállamok közti és a fogyatékossgal élőkkel és az őket képviselő szervezetekkel való együttműködés fontosságát;
11. az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Fogyatékos személyek: foglalkoztatás és fokozatos hozzáférhetőség” című, 2010. március 17-i véleményét⁽¹⁾, amely szerint tovább kell fejleszteni az európai jogszabályokat és szakpolitikákat, valamint megfelelő finanszírozást kell biztosítani a fogyatékossgal élő személyek számára új eszközök elfogadásával;

ÜDVÖZÖLVE:

12. a tagállamok és az Európai Unió által vállalt kötelezettségeket és elért eredményeket, amelyek az ENSZ-egyezmény ratifikálásával, illetve hivatalos megerősítésével és teljes végrehajtásával fognak kiteljesedni;
13. azt a tényt, hogy az Európa 2020 stratégiáról szóló bizottsági közlemény⁽²⁾ elismeri, hogy a fogyatékossgal kapcsolódó kérdések a szegénység elleni küzdelem egyik európai és nemzeti prioritását képezik; a közlemény kijelenti, hogy a Bizottság munkálkodni fog a legkiszolgáltatottabb társadalmi befogadást lehetővé tévő programok kialakításán és végrehajtásán, mindenekelőtt innovatív oktatás, képzés és munkalehetőségek biztosításával, valamint a fogyatékossgal élőket sújtó diszkrimináció elleni küzdelemmel; továbbá sürgeti a tagállamokat, hogy a nemzeti hatáskörök figyelembevételével dolgozzanak ki és hajtsanak végre a különösen veszélyeztetett csoportok (pl. a fogyatékossgal élők) sajátos körülményeinek kezelésére irányuló intézkedéseket;
14. az Európai Unió Tanácsa és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott, az Európai Unióban a fogyatékossgal élők helyzetéről szóló, 2008. március 17-i állásfoglalást⁽³⁾;
15. az európai szociális partnerek által 2009 decemberében elfogadott, a befogadó munkaerőpiacokról szóló autonóm megállapodást⁽⁴⁾;

MEGÁLLAPÍTVA, HOGY:

16. a szociálisan fenntartható és összetartó Európát annak a szemléletnek az értelmében kell megvalósítani, miszerint nem hozhatók a fogyatékossgal élőkkel kapcsolatos döntések az érintettek megkérdezése nélkül, csakis az ő bevonásukkal és részvételükkel;
17. a foglalkoztatáshoz, a termékekhez és szolgáltatásokhoz, az oktatáshoz, a társadalmi és közélethez való hozzáférés – egyéb területek mellett – a fogyatékossgal élők teljes körű társadalmi integrációjának és részvételének előfeltétele;
18. a magánszféra bevonásának fokozása hozzájárul annak lehetővé tételéhez, hogy a fogyatékossgal élők független és minden szempontból teljes életet éljenek;
19. a társadalmi befogadás és a megkülönböztetésmentesség elősegíti a fogyatékossgal élőknek a társadalomban való részvételét, a teljes társadalomra nézve pedig gazdasági előnyökkel jár⁽⁵⁾;
20. a fogyatékossgal élők jó minőségű, változatos és személyre szabott közösségi szolgáltatásokat igényelnek. A szociális szolgáltatások iránt nő a kereslet, ami új munkahelyeket hozhat létre, többek között a fogyatékossgal élő munkavállalók számára is;
21. új munkahelyeket kell teremteni és elő kell mozdítani az akadálymentességet és az egyetemes tervezést; ezek a fejlemények lehetővé teszik a fogyatékossgal élők tekintetében a minőség javítását és a fenntartható foglalkoztatást;
22. a fogyatékossgal élő nőket gyakran kettős diszkrimináció sújtja. A nemek közötti esélyegyenlőség minden releváns fogyatékossgügyi szakpolitikában megvalósuló általános érvényesítése fontos eszköz a kormányok kezében e helyzet orvoslására;

FELKÉRIK A BIZOTTSÁGOT, HOGY HATÁSKÖRÉNEK MEGFELELŐEN:

23. támogassa az ENSZ-egyezménynek a tagállamok és az európai uniós intézmények általi hatékony végrehajtását;
24. a tagállamokkal, a fogyatékossgal élőkkel és az azokat képviselő szervezetekkel, valamint az egyéb érdekelttel együttműködésben dolgozzon ki egy új európai fogyatékossgügyi stratégiát, amely a Szerződésben, az Európa 2020 stratégiában és az ENSZ-egyezményben megfogalmazott értékeken alapul;

⁽¹⁾ SOC/363.⁽²⁾ 7110/10.⁽³⁾ HL C 75., 2008.3.26., 1. o.⁽⁴⁾ http://www.etuc.org/IMG/pdf_06-EN-Inclusive-Labour-Markets.pdf⁽⁵⁾ Lásd a Foglalkoztatási és Szociális Ügyek Főigazgatóságának 2003. január 3-i „A nem szociális politika ára: a minőségi szociálpolitikákra vonatkozó gazdasági keret felé – a minőségi szociálpolitikák hiányának költségei” című jelentését: http://www.ucc.ie/social_policy/EU-docs-socpol/Fouarge_costofnonsoc_final_en.pdf

25. javítsa és mozdítsa elő az akadálymentességet az akadálymentes városoknak adományozandó európai díj megalkotása révén;

26. az ENSZ-egyezmény 4. cikke végrehajtásának biztosítása érdekében erősítse meg a fogyatékossgal élőkkel, azok családjával, valamint az őket képviselő szervezetekkel folytatott együttműködésnek, illetve mindezek részvételének mechanizmusait;

FELKÉRIK A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY HATÁSKÖRÜKNEK MEGFELELŐEN:

27. Általános szakpolitikai keret:

a) mozdítsák elő az ENSZ-egyezmény megerősítését és alkalmazását, folytassák a magatartási kódex jóváhagyására irányuló erőfeszítéseket, valamint adott esetben az uniós és a nemzeti jogszabályokat igazítsák az egyezmény rendelkezéseire;

b) az Európa 2020 stratégia valamennyi vonatkozó kiemelt kezdeményezésében érvényesítsék a fogyatékossgügyi szempontokat, ugyanakkor – adott esetben – a nemzeti hatáskörök sérelme nélkül dolgozzanak ki fogyatékossgspecifikus intézkedéseket az ENSZ-egyezménynek a fogyatékossggal élőkkel és az azokat képviselő szervezetekkel, valamint az egyéb érdekelttel együttműködésben történő végrehajtása érdekében;

c) átfogó és összehangolt módon valósítsák meg a fogyatékossggal kapcsolatos szempontok általános érvényesítését az általános szabályozások és programok kidolgozásakor – mindenekelőtt a foglalkoztatásra, a szociális védelemre és a társadalmi befogadásra vonatkozó nemzeti tervekben –, valamint folytassák specifikus programok kidolgozását a fogyatékossggal élők és családjai számára, különös figyelmet fordítva a magas szintű támogatást igénylők szükségleteire;

d) többek között megfelelő, a képzést és a foglalkoztatást érintő intézkedésekkel használják ki a fogyatékossggal élőkben rejlő humántőkét; ez is hozzájárulhat az Európa 2020 stratégia keretében meghatározott kiemelt cél – azaz a 20–64 éves nők és férfiak 75 %-os foglalkoztatási arányának – elérésére irányuló törekvésekhez;

e) ösztönözzék a tagállamok, a Bizottság, valamint a fogyatékossggal élők, azok családjai és az őket képviselő szervezetek közötti együttműködést és koordinációt annak érdekében, hogy közös megoldások születhessenek. A megfelelő európai és nemzeti finanszírozás – ideértve adott esetben az Európai Szociális Alap felhasználását is – hozzá fog járulni az átfogó szemlélethez.

28. Oktatás:

a) minden oktatási szinten mozdítsák elő a befogadó oktatási rendszereket annak érdekében, hogy az esélyegyenlőség és a megkülönböztetésmentesség elve alapján érvényesülhessen az oktatáshoz való egyetemes jog; ehhez olyan megfelelő szakpolitikákat kell kidolgozni, melyek célja, hogy valamennyi polgár számára minőségi okta-

tást biztosítsanak, valamint hogy biztosítsák számukra az ehhez szükséges (gazdasági, emberi, oktatási, technikai és technológiai) erőforrásokat;

b) biztosítsanak minden oktatási szinten alap- és továbbképzéseket a tanárok számára annak érdekében, hogy kezelni tudják fogyatékossggal élő tanulóik különböző oktatási igényeit, valamint hogy befogadó oktatási rendszerek keretében megfelelően elláthassák feladataikat;

c) mozdítsák elő az oktatási rendszerek továbbfejlesztését azzal a céllal, hogy megszüntessék a sztereotípiákat, valamint hogy fokozzák a fogyatékossggal élők iránti érzékenységet és toleranciát;

29. Hozzáférhetőség:

a) érjenek el haladást a tengeri közlekedés, valamint a városi és helyközi buszok akadálymentességének előmozdítására vonatkozó javaslatok terén, továbbá javítsák az elektronikus hozzáférhetőséget, és a fokozott befogadás érdekében javítsák az új technológiák alkalmazását;

b) mozdítsák elő az akadálymentesség és az egyetemes tervezés elvének érvényesülését. Ezzel összefüggésben emlékeztetünk arra, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló 1083/2006/EK rendelet értelmében az érintett szervezeteknek meg kell felelniük a fogyatékossggal élő személyek hozzáféréseire vonatkozó követelményeknek, amennyiben valamely műveletük tekintetében az alapokból társfinanszírozásban részesülnek;

c) kezdeményezzenek megbeszéléseket a fogyatékossggal élők által használható európai mobilitási kártya bevezetéséről, amely jobb hozzáférést biztosíthat számukra a közlekedéshez, a kulturális létesítményekhez és rendezvényekhez;

30. Foglalkoztatási és szociális kérdések:

a) gondoskodjanak a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános keretének létrehozásáról szóló 2000/78/EK irányelv teljes körű végrehajtásáról, beleértve annak a fogyatékossggal élők igényeihez való ésszerű alkalmazkodásra vonatkozó rendelkezéseit is;

b) a fogyatékossggal élők elhelyezkedési lehetőségeinek javítása érdekében mozdítsák elő a fogyatékossggal élőknek szánt pályaválasztási tanácsadással és a szakképzéssel kapcsolatos programok kialakítását és működtetését;

c) támogassák a szociális partnerek azon kezdeményezéseit, amelyek a fogyatékossggal élők munkaerő-piaci részvételének, szakképzésének és szakmai rehabilitációjának elősegítésére irányulnak, továbbá a foglalkoztatás terén lépjenek fel a fogyatékossggal alapján történő diszkriminációval szemben;

- d) ösztönözzék és tartsák fenn a fogyatékossgal élőkkel és az őket képviselő szervezetekkel folytatott párbeszédet a tájékozottság növelése és a jó irányítási kereten belüli hatékony együttműködés érdekében;
- e) ösztönözzék a fogyatékossgal élők és családjaik személyes önállóságának előmozdítását célzó helyi szintű intézkedéseket, aminek keretében részesítsék előnyben a közösségi alapú szolgáltatásokat, de adják meg a szükséges támogatást a hatóságoknak minden szinten;
- f) dolgozzanak ki fenntartható gazdasági szakpolitikákat, melyek az emberi jogokat a középpontba helyezve elősegítik a fogyatékossgal élők társadalmi befogadását;

31. Nemzetközi kérdések:

- a) mozdítsák elő a fogyatékossgal élő személyek védelmét és biztonságát vészhelyzetekben, így fegyveres konfliktus, humanitárius szükségállapotok és természeti katasztrófák esetén;
- b) törekedjenek annak biztosítására, hogy a fejlesztési együttműködés, így a nemzetközi fejlesztési programok is a fogyatékossgal élő személyek számára elérhető és hozzáférhető legyenek;

FELKÉRIK AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEIT, HOGY:

32. továbbra is törekedjenek az egyenlő bánásmód és egyenlő lehetőségek biztosítására minden fogyatékossgal élő személy számára; mutassanak példát és ösztönözzenek az általuk és más uniós szervek által foglalkoztatott fogyatékossgal élők számának növelésére, az épületeik, létesítményeik, információs és kommunikációs technológiáik – így a

számítógépes rendszerek, az internet és a webes alkalmazások – hozzáférhetőségének javításával, és így tegyenek arról tanúbizonyyságot, hogy valóban elkötelezettek amellett, hogy támogassák a fogyatékossgal élőkkel, valamint hogy ténylegesen betartassák az uniós intézmények által az ENSZ-egyezmény és az alkalmazandó jogszabályok szerint vállalt kötelezettségeket;

ELISMERIK A FOGYATÉKOSSGAL ÉLŐKET KÉPVISELŐ SZERVEZETEK MUNKÁJÁT, ÉS ÖSZTÖNZIK ŐKET, HOGY:

33. folytassák civil társadalmi szervezetként végzett munkájukat, és osszák meg igényeiket, javaslataikat az Európai Unió intézményeivel, valamint a nemzeti hatóságokkal;

FELKÉRIK AZ EURÓPAI UNIÓ JÖVŐBELI ELNÖKSÉGEIT, HOGY:

34. minden érdekelt fél megfelelő részvételének biztosítása mellett a teljes társadalmi befogadásnak, valamint az esélyegyenlőség, illetve a megkülönböztetés tilalma teljes megvalósításának az előmozdításával folytassák a fogyatékossgal élő ember jogával kapcsolatos európai álláspont erősítését;
35. támogassák, hogy a fogyatékossgügyért felelős miniszterek rendszeresen informális találkozókat tartsanak;
36. teljes mértékben használják ki a koordinációs és tanácsadó csoportokat, mint például a fogyatékossgal foglalkozó magas szintű munkacsoportot az ENSZ-egyezmény rendelkezései alkalmazásának, illetve az európai fogyatékossgügy stratégia megvalósításának megkönnyítése érdekében;
37. mozdítsák elő a fogyatékossgal kapcsolatos, az Európai Unióról szóló szerződésben meghatározott és az Európai Unió működéséről szóló szerződésben, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartájában megfogalmazott értékeken alapuló európai uniós megközelítést.